

НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ”

КАТЕДРА „ВОДНИ СПОРТОВЕ”

РЕЦЕНЗИЯ

на проф. Петър Александров Банков, доктор, на конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор”. Област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт. Професионално направление 7.6. Спорт. специалност Спорт (плуване), за нуждите на катедра „Водни спортове”

Конкурсът за „Професор” е обявен в ДВ., бр. 46, с. 19, от 9 юни 2017 г.

Единствен кандидат за участие в конкурса: доц. Николай Кирилов Изов, доктор, преподавател в катедра „Водни спортове”.

1. Биографични данни, образование, професионална и обществена дейност на кандидата

Кандидатът за „Професор” доц. Николай Кирилов Изов, доктор, е роден на 22.09.1958 г. в гр. София. Последователно завършва: средно образование (1976 г.); отбива редовна военна служба в АШВСМ (1976–1978 г.); ВИФ „Георги Димитров” (НСА „Васил Левски”); първа специалност „Треньор по плуване”, втора „Учител по физическо възпитание” (1982 г.); следдипломна квалификация: „Теоретико-методични основи на съвременната спортна тренировка”; немски език – шестмесечен курс в ИЧС; курс за инструктори и ст. спасители по водно спасяване към БЧК (1987–1999 г.).

Професионалната (педагогическата), управленската, обществената дейност вкл.: преподавател по плуване към УСШ, гр. София (1982–1983 г.); асистент, ст. асистент и главен асистент към катедра „Водни спортове” (1984–2005 г.); защитава дисертация за ОНС „Доктор” (2000 г.); 2005 г. получава научно звание от ВАК – „Доцент” по научната специалност 05.07.05 „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. „Методика на лечебната физкултура”)“.

Продължително и активно участва в управлението на катедрата и НСА „Васил Левски”; отговаря за учебната работа на катедра „Водни спортове” (2001–2008 г.); зам.-ръководител на катедра „Водни спортове” (2004–2008 г.); декан на ФКТТСА (2008–2012 г.); зам.-ректор по учебната работа на НСА „Васил Левски” (от 01.01.2013 досега); член на Академичния съвет (от 2008 досега); участва в институционални и програмни акредитации на НСА „Васил Левски” (вкл. на факултетите); председател на Експертния съвет по учебната работа и председател на Библиотечния съвет на НСА „Васил Левски” (2013–2017 г.).

Продължителна, разнообразна и активна е обществената дейност на доц. Николай Изов, доктор. Тя вкл.: от 1995 до момента осъществява организационна и управленска дейност в системата на БОК – като член на комисиите по „Олимпийска солидарност” и „Параолимпийски спорт” (2009–2013 г.); зам.-председател и член на столичната организация на БЧК (от 2006 г. до днес); член на Експертния съвет по физическо възпитание и спорт към Министерството на младежта и спорта; учредител, член на управителния съвет и секретар на клуб „Водни спортове” към НСА „Васил Левски” (от 1993 г. до момента).

Член е на: редакционната колегия на НМС „Спорт и наука” (от 2016 г. досега); редакционната колегия на сп. „Sourn of Applied Sports Sciences”; сътрудник в НПЛ по плуване на БФ плувни спортове (от 2003 г. досега); Националната комисия по водно спасяване в столичната организация на БЧК (от 2003 досега).

За тази си дейност кандидатът получава признание: носител на званието „Заслужил деятел на БЧК”; почетна грамота от 64-ото ОС на БЧК; носител на наградата на НС на БЧК звание „Отличник на БЧК”, сертификат на НС на БЧК за обучение на ръководители на областни червенокръстки организации; почетен плакет за принос в развитието на Академията (2012 г.).

Обобщено – впечатляват образователната квалификация, разностранната и продължителна професионална и обществена дейност на доц. Николай Изов, доктор, в НСА „Васил Левски” и в

системата на държавни и обществени институции и организации (ММС, МОН, БЧК, БФ плувни спортове).

2. Педагогическа дейност

Доц. Николай Изов, доктор, е преподавател повече от 33 години по плуване към катедра „Водни спортове” на НСА „Васил Левски”. Учебната му заетост за учебната 2015/2016 година е: аудиторна (лекции и семинарни упражнения) – 490 ч.; допълнителна – 261 ч. (общо 751 часа) при норматив 150 ч. Активно е неговото професионално участие в разработването и изпълнението на: лекционни курсове (учебни курсове по водни спортове); съвременни методи на преподаване в ОКС „Бакалавър”; ОНС „Доктор”; консултации; спортно усъвършенстване.

Като зам.-ректор по учебната работа се откроява положително неговата дейност по управлението на учебния процес в Академията вкл.: проектиране; разработване на проекти, планове и програми; организация, управление и контрол на учебния процес.

3. Научна дейност

За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор” доц. Николай Изов, доктор, представя общо 47 труда – теоретични, научно-приложни и учебно-методични. От тях – 42 са обект на рецензиране, вкл. монографии – 3 (2*); учебници, учебни помагала, ръководства – 9 (3); публикувани доклади на научни форуми (конференции, конгреси) – 11 (национални – 3; международни – 8); научни публикации – 30 (25), вкл. на национално равнище – 16, международни – 14. От тях: публикации в рецензирани списания – 15 (10–12), в НМС „Спорт и наука” – 11; съвременни медицински проблеми – 4; с импакт фактор 2 (2). В публикациите кандидатът е: самостоятелен автор в 8 (вкл. монографии – 3); първи автор – 6; втори автор – 17; съавтор – 10.

---

* Минимални изисквания.

Представените трудове по обем и разностранност на предметно-тематичните области са в съответствие с утвърдените изисквания и са достатъчни за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор“.

В синтезиран вид анализирам някои основни елементи на структурата, съдържанието и приносите на представените трудове. Те могат да бъдат обособени по теоретични, научно-приложни и практически предметно-тематични области в четири основни групи:

Първа. Публикации с теоретични, научно-приложни и практически приноси в областта на спортното майсторство. Съвременният монографичен труд – „Тренировъчни натоварвания по плуване“ (143 с.) – (1), акцентира съдържанието върху: физиологичните механизми, осигуряващи енергия за мускулните съкращения във водна среда; структурата на тренировъчните натоварвания – характеристика, специфика, елементи и връзки; обособяване на 9 работни зони в тренировъчните натоварвания; обвързване на биоенергетичната характеристика с двигателната дейност. В тази група са публикациите: влиянието и връзки на елементите, на тяхната динамика и интегрални технически параметри при състезания, вкл. промените в скоростта на плуването; дължината на загребването при плувните дисциплини 100 и 200 метра гръб (15, 36); изследване на соматотипната характеристика на 13-14-годишни юноши и девойки в националния отбор по плуване (31); приложение на научни методи в проектиране и експериментиране на съвременен иновативен образователен модел за обучение по шахмат на юноши (32); тенденции в развитието на техническото майсторство по синхронно плуване (18).

Монографичният труд – „Стволови клетки – повишаване на двигателните качества при спортисти и възстановяване при травми“, е иновативен научен труд, публикуван за първи път в България (с. 113, ползвани 278 източника на латиница, рецензиран от авторитетни специалисти: по генетика към ИМБ – БАН, ортопедия и травматология към УМБАЛ „Каспела“ – гр. Пловдив. (2)

Синтезирана е съвременна качествена информация за обосноваване на теорията, потенциала и популацията на стволовите клетки в организма, вкл. ендогенното повишаване на тяхното количество чрез различни видове форми на физическо натоварване, както и при прилагане на нефармакологични методи и средства. Научно обоснован е приносът на труда при теоретично осветляване на процесите при спортните травми и стволовите клетки – характеристика, механизми, подходи, видове, приложение на стволовоклетъчната терапия при спортни травми.

Трудът е разработен на достъпен език, с възможност за ползване от специалисти (треньори, преподаватели, студенти, докторанти). Той е една от съвременните алтернативи за усъвършенстване на физическите и тренировъчните натоварвания при спортисти по плуване. Резултатите от изследване на темата за стволовите клетки се очаква да допринесат за по-голяма ефективност на процесите на тренировъчните натоварвания и за лечение на спортни травми.

Трудът се допълва с публикациите, свързани със: спецификата на процеса на настъпване на скелетно-мускулните травми (наранявания) при висококвалифицирани плувци, с приложение на стволови клетки при тяхното лечение (38); ендогенно повишаване на стволовите клетки чрез видове физически натоварвания и неконвенционални средства (40).

Втора. Публикации, отразяващи теоретични, научно-приложни и практически аспекти на управлението на превенцията на водния травматизъм в Република България (5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 17, 21, 22, 41). В центъра на тази група са поставени публикации с учебно-методичен характер за водно спасяване в плувни басейни, водни паркове и в условията на море (вкл. учебно ръководство и помагала). Предназначението на трудовете (в педагогически, образователен и управленски аспект) е и повишаване на квалификацията, подготовката на специализирани кадри за дейност в изградените структури в НСА „Васил Левски“, БЧК; МОН; ММС. Кадрите са основен фактор с непреходно влияние за предотвратяване на водния травматизъм. Създадени са условия за програмно-методично обучение на студентите със специалности: плуване; водна топка; синхронно

плуване, ветроходство; гребане; кану-каяк; водни ски; модерен петобой; спортна анимация; АФАС.

В тази връзка са резултатите от изследвания: пилотен проект „Децата, водата, опасността и как да ги предпазим“, с участие на учащи в осми клас в 8 столични училища (17), анализ (географски и демографски) на водните инциденти в Република България (21); анализ на квалификационните степени на обучение на водни спасители в България, вкл. приложение на модела на Европейската квалификационна рамка за обучение на водни специалисти (22). На тази основа е приносът – проектиране на „Национална квалификационна рамка на обучение на водни спасители“; анализ на управлението на водноспасителната дейност в Република България (състояние и тенденции) (41).

Оценявам високо приноса на доц. Николай Изов, доктор, за изграждане и функциониране на съвременна национална школа (с приложение на научен подход, принципи, форми и методи) за подготовка и реализация на водни спасители и управлението на водното спасяване.

Трета. Публикации с историческа и образователна същност, приноси и значение. В монографичния труд „Развитие на обучението по водни спортове в Национална спортна академия „Васил Левски“ 1942–1973 г.“ (203 с.) е направен задълбочен анализ на основни елементи на: обучението по плуване; спецификата на учебните програми; организацията на курсове по водни спортове; създаването и развитието на катедра „Водни спортове“ във ВИФ (3). Авторът обосновава аргументирано създаването на класически модел на обучение на студентите по водни спортове, който и до днес има фундаментално значение като фактор в образователната политика на Академията.

Представени са нови факти (чрез изследване на документи, онагледени с автентични снимки) за ролята и значението на Съюза на гимнастическите дружества „Юнак“ за развитие на водните спортове в България (37); направен е съвременен анализ на стратегията и тенденциите на Европейската образователна политика в областта на АФА.

На тази основа са формулирани препоръки за: включване на АФА в учебните програми в образователната система; подобряване на сътрудничеството и интеграцията между висшите училища, спортните организации, правителствените институции и организации за повишаване качеството на подготовка и реализация на специалистите по АФА (19, 20).

Четвърта. Изявени са интересът и мотивацията на доц. Николай Изов да участва в екип от авторитетни специалисти в научно-приложни изследвания, с приложението им в системата на здравеопазването. Това са публикации, свързани с приложението в кинезитерапията, съобразно спецификата на заболяванията (предимно неинфекциозни) в живота на гражданите. Приложение на: терапевтични комплекси; форми, методики и средства за въздействие върху процесите на лечение на пациенти – плуване, двигателна активност, физически упражнения, хидротерапия, рехабилитационни програми, терапевтични упражнения, водни процедури (23, 24, 25, 26, 34, 35, 39, 43, 44, 46, 47).

Резултатите от изследванията имат актуално и непреходно значение. Те са в съответствие с „Европейската стратегия за контрол и превенция на неинфекциозните заболявания“. И едно друго обстоятелство – България заема първенство в Европа по разпространение и влияние на неинфекциозните заболявания, които причиняват болестност, инвалидизация, голяма смъртност.

Кандидатът представя наукометрични данни за научните трудове, вкл.: съставен списък за 67 цитирания, редуцирани в рецензията на 31 (15) след 2006 г. От тях: 7 цитирания в дисертационни трудове; 17 в научни публикации; 2 в учебници; 5 в публикации в чужбина; участва в разработка и изпълнение на 10 (8) проекта (2006–2016 г.). От тях: научноизследователски – 6; образователни – 4. Проектите са осъществени в системата на БЧК, НСА „Васил Левски“, с подкрепа на: ДАМС, Дирекция „Превенция, интеграция, спорт и туризъм“ на Столична община; международни проекти – „Евроспорт по програма учение през целия живот Леонардо да Винчи“ – 4; изследвано е мястото на временните компютърни програми за подготовка на висококвалифицирани състезателки по шахмат

(2013 г.); осъществено научно ръководство на: 3 (2) успешно защитили ОНС „Доктор“ (2015–2016 г.); в процес на публична защита е 1 дисертационен труд; защитени 10 (2) дипломни работи, в ОКС „Бакалавър“ – 8, ОКС „Магистър“ – 2 (приложен е списък на темите на дипломните работи).

Формулирам в синтезиран вид някои основни приноси на дейността на доц. Николай Изов, доктор:

√ Обогатена е теорията, осъществени са съвременни научно-приложни изследвания с практическо значение за усъвършенстване на тренировъчните натоварвания като основен елемент в подготовката на високоразрядни плувци;

√ Направен е сполучлив опит за първи път в България за теоретично изследване на влиянието на стволите клетки като неограничен ресурс за повишаване на двигателните качества на спортисти, лечение и възстановяване при травми;

√ В програмен, педагогически и организационен аспект чрез разработка на учебници, ръководства и учебни помагала е постигнато усъвършенстване подготовката на специалисти по водно спасяване – в плувни басейни, водни паркове и в условията на море. Изградена е българска школа за подготовка и квалификация на спасители и тяхната практическа реализация в страната;

√ Експериментално прилагане на комплекс от форми, методики и средства – кинезитерапия (физиотерапия); двигателна активност; физически упражнения; терапевтични комплекси за ефективно лечение на пациенти – чрез използване на плуване;

√ Активно професионално участие в управлението на учебния процес и на академията „Васил Левски“ – получил висока оценка от страна на национални, държавни органи в областта на образованието;

√ Осъществяване на активна и продължителна обществена дейност, която издига авторитета на НСА „Васил Левски“ в държавните и обществените институции и организации в областта на физическото възпитание и спорта.

Препоръки за бъдещата дейност на доц. Николай Изов, доктор:

Първо. Разширяване на теоретичните и научно-приложни изследвания в развитието на плувния спорт (педагогически, медико-биологични, социални и организационни аспекти). **Второ.** Усилия за инициране участие в реализацията на национален проект – „Интегриране на двигателната активност на населението със здравеопазването”.

Заклучение

Подчертавам – професионално, детайлно, прецизно представяне на документацията по процедурата за участие на доц. Николай Изов, доктор, в конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор”. Тя е в съответствие с изискванията на: Закона за развитие на академичния състав в Република България; Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в Република България; Правилника за придобиване на научната степен „Доктор на науките” и за заемане на академични длъжности в НСА „Васил Левски”.

На базата на гореизложеното в рецензията и личните ми положителни впечатления (повече от 33 години) като преподавател по ветроходство в катедра „Водни спортове” давам висока оценка за образованието, кариерното развитие, педагогическата, научната, управленската и обществената дейност на доц. Николай Изов, доктор.

С достатъчно аргументи и убеденост предлагам на членовете на научното жури да присъдят заемане на академичната длъжност „Професор” на доц. Николай Изов, доктор. Област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт. Професионално направление 7.6. Спорт, специалност Спорт (плуване), за нуждите на катедра „Водни спортове” на НСА „Васил Левски”.

06.11.2017 г.

София

Рецензент:

(Проф. Петър Александров Банков, доктор)

